

nemek sokfélesége posztmodern jellemvonások, akárcsak a szabados domináns tétele a kötetben. A *sokféleség* formája képes leginkább kifejezni a bármely fontos kérdésre adható válaszok igazi sokféleségét, „egyforma súlyuk” tényleges érzékelését, s ezzel együtt a meggondolás, a (filozófiai) mérlegelés jelentőségét.

TÖRÖK SÁNDOR MÁTYÁS

(*Parnasszus Könyvek, Budapest, 2008,*
88 oldal, 980 Ft)

G. ISTVÁN LÁSZLÓ:

Homokfűga

Igazi kihívás könyvismertetőnyi terjedelemben szólni G. István László legújabb, hatodik verseskötényéről, hiszen abból egyetlen költemény szorosabb olvasása is tanulmányíróra cserélné a recenziót, aki máris azon tűnődve kapná magát, hogy az irodalom melyik elméletét engedje el a pórázról.

A „miről is szól a kötet” kényeszerű összefoglalásának helyére inkább a kiadói ajánlást állítom: „A 2007-ben Zelt Zoltán-díjjal elismert költő új kötete fanyar búcsú egy párkapcsolattól. A kötet cím a hétköznapi gyakran tanácstalan, sivatagos útkeresésére és a tapasztalatok kényszerű körbejárására, újragondolására utal. Bátor, kocká-

zatvállaló könyv, lenyűgöző formakultúra.” Érvényes érzelmi instrukciókat kapunk a négyciklusú (*Házassok; Feloldozás; Hármastút; Homokfűga*) kompozíció mozgósításához és fontos sémát a versek történetbe rendezéséhez. Utóbbival azonban a lineáris olvasat során meggyűlhet a bajunk, mert a versnyelv kauzalitását fokozatosan veszítve tömörödik, s az utolsó ciklus ráolvasászerű hanghordozása olyan intellektuális mélyörvénnyé alakul, amely komoly kihívás elé állítja olvasóját.

G. István hallása abszolút, látása éles, és a vájt fülű „szerény megvetéséből” első ránézésre mintha a költészetre is vetülne, mintha rontott képek sorjázának: „Úgy nézett rám, ahogy a szivacs / kifacsarásakor veszi a vizet” (*Női portré*); „egy hangszer zengése fér / a szemembe, mondtam, oktávokat / nézel át” (*Dzsungel*).

Azonban többek között a következő szövegrész: „Sírt a víz az utcán, a sárhányókra / csapkodta fel, mintha gyufát sercentene egyegy / utcasarok. Rágyújtottál te is, szipkád, mintha / íze lenne, hogy nem szólsz, szádon fityeg / és ragyog” (*Út az őszbe*) – olyan briliáns képalkotói intellektusról tesz tanúbizonyosságot, amely gyanúba kever minden „képzavart”.

Ami a *Homokfűgában* „katakrisz”, azért tűnik annak, mert G. István László olyan képalkotói frekvenciát használ, amely a topikus vi-

szonyok hullámhosszán „zajnak” hallatszik. Tehát versei olyan interorizálандó tartományt jelölnek, folyamatot modelleznek, amelyben a korábbi zajt már dallamnak hallani.

Persze nem könnyű látni e képeket, hallani a dallamot, például: „Eltépett szárny, olyan volt az arcod, / nem néztél már velem” (*Szemfedő*). Cserébe nincs affektáló posztmodern spleen, nem habzik szereppé a szerepelutasítás. A nyelvi játék G. Istvánnál sohasem jópofa, ez nála nem invenció: ha a nyelv

játszik, akkor azért, mert hagyja játszani *azt, amit* játszik. A nyelv egyébként sem lehetne itt közeg, esetleg *a lét háza*, inkább hordaléka, hiszen hámlik, fennakad: „minden szót magadba szippantasz, / reggel eldugulsz – ha torokodat kinyitnám, / ott lenne a sok szőr, szappan, mint a mosdó szűrője / alatt” (*Útszéli alba*); „szádból a szó / hűvös port fúj át, / fejbőrörről fújja le így a szél / a korpát” (*Új élet küszöbén*).

Mégis, mi a *Homokfűga*? Tekintsünk a kibontakozó, majd elmélyülő örvénybe, hátha visszanéz ránk: „Kiállhatatlanul kevés, / amit megélek – / mintha nem volna benem Nap helye, / csak ami éget. / Mintha nem lenne Hold, csak a fá-

tyol – / megóvna, szétszakadna / bármivé változástól” (*Égítetek*); „nekem csak ez maradt – sok megunt mozdulat / közé befér tán egy valódi, abban mutat fel, / ahogy küszködik, égre mászna, de alig mer / a nap” (*Járókő*).

„Modortalan”, manír nélküli költészet ez, de nem is csenghet-bonghat, ami a létet a „valamilyenként-valóság” kényszerében problematizálja. Csak a távolság bizonyos, a mindenkori *adottól* való távval kel, avval fekszik. A versbeszélő

hangja a távolság megszemélyesítése.

A *Homokfűga* számomra centrifuga (minden írónia nélkül!), ami elidegeníti az *ént* a szerepeitől: kipörgeti a kultúrából a „ki vagyok én” kérdés kérdőjét. A szerepváltások növekvő sebességben azonosíthatatlanná lesznek a szerepek: újra és újra felvillan az *én* transzcendenciája.

G. István Lászlónak szinte nincsen stílusa, ami kivételes képességű és felkészültségű költőre vall. Teszi a dolgát, heroizmus nélkül, mintha tudná, nem tehet mást.

KONDOR PÉTER

(Palatinus Kiadó, Budapest, 2008,
72 oldal, 1900 Ft)

